

МАЙСТЕР-КЛАС «КОНФЛІКТНІ СИТУАЦІЇ В ПРАКТИЦІ ЛІКАРЯ: ПСИХОЛОГІЧНІ ТА ЮРИДИЧНІ АСПЕКТИ»

27 квітня 2017 року • Час проведення: 10.00-15.00

Організатор: кафедра педагогіки, психології, медичного та фармацевтичного права Національної медичної академії післядипломної освіти імені П. Л. Шупика

Проводять: **Краснов Володимир Володимирович**, завідувач кафедри, **Костюк Олена Іванівна**, старший викладач, кандидат психологічних наук, **Юрковська Лідія Геннадіївна**, старший викладач

ПРОГРАМА

Тема: Загальна юридична кваліфікація конфлікту

Тема: Оперативне прогнозування юридичних перспектив розвитку конфліктної ситуації

Тема: Тактика правомірної поведінки учасників конфліктної ситуації

Тема: Мінімізація юридичних ризиків конфліктної ситуації

Тема: Техніки аналізу конфлікту інтересів

Тема: Техніки взаємодії у конфліктній ситуації

Тема: Способи асертивної поведінки

Тема: Техніки саморегуляції при вирішенні складних ситуацій

КОНФЛІКТНІ СИТУАЦІЇ В ПРАКТИЦІ ЛІКАРЯ: ПСИХОЛОГІЧНІ ТА ЮРИДИЧНІ АСПЕКТИ

Краснов В.В., Уваркіна О.В., Костюк О.І., Юрковська Л.Г.

Національна медична академія післядипломної освіти імені П. Л. Шупика, кафедра педагогіки, психології, медичного та фармацевтичного права, м. Київ

Мета. Підвищення психологічної та юридичної компетентності медичних працівників у вирішенні конфліктних ситуацій.

Матеріали і методи. Аналітичне обґрунтування.

Результати та обговорення. Робота будь-якого лікаря постійно пов'язана з ситуаціями, які є або можуть стати конфліктними. Конструктивне вирішення таких ситуацій – пріоритетний вибір, в якому зацікавлені і лікарі, і адміністрація лікувального закладу.

Психологічна готовність лікарів до належного розв'язання конфліктних ситуацій передбачає сформованість психологічних компетентностей, до числа яких належить здатність аналітично усвідомлювати сутність, предмет конфлікту, розрізнати його різновид, особистісний та змістовний виміри; знаходити підґрунтя для конструктивного вирішення конфліктної ситуації з використанням рефлексивних технік, з мінімізацією ризиків його неналежного чи силового вирішення; запобігання використанню неконструктивних мовленнєвих та поведінкових патернів; опановування асертивних способів поведінки та технік саморегуляції.

З юридичної точки зору, розв'язання конфліктної ситуації визнається належним або прийнятним, якщо дії її учасників відповідають вимогам чинного законодавства та не створюють підстав для притягнення вказаних осіб до юридичної відповідальності.

У зазначеному контексті рівень правової обізнаності лікаря повинен дозволяти йому здійснювати попередню кваліфікацію конфлікту на предмет наявності ознак правопорушення у діях його учасників; оперативно прогнозувати можливість настання негативних правових наслідків конфлікту та оцінювати юридичні перспективи його розвитку; обирати належну тактику правомірної поведінки з метою мінімізації юридичних ризиків.

Висновки. Таким чином, високий рівень психологічної та юридичної компетентності медичних працівників з розв'язання конфліктів, дозволяє уникати настання негативних наслідків останніх.

ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНЦІЙ: ВІД МУЛЬТИ- ДО ТРАНСДИСЦИПЛІНАРНОСТІ

Краснов В.В., Уваркіна О.В., Костюк О.І., Юрковська Л.Г.

Національна медична академія післядипломної освіти імені П. Л. Шупика, м. Київ

Мета. Довести дієвість сучасних педагогічних технологій для формування трансдисциплінарних компетенцій.

Матеріали і методи. Аналітичне обґрунтування.

Вступ. Третє тисячоліття поставило перед людством багато викликів: бурхливий розвиток знань, інформаційний вибух, технологічна сингулярність тощо. Для їх вирішення традиційних наукових підходів вже не достатньо. У 1962 р. Т. Кун глянуч на розвиток науки як на зміну в першу чергу «психологічних парадигм», поглядав на наукову проблему, що породжують нові гіпотези і теорії [1].

Для вирішення багаторівневих проблем необхідні фахівці, які володіють специфічним, мультидисциплінарним мисленням. Але вже в 1970 році Жан Піаже писав, що «... після етапу міждисциплінарних досліджень, слід очікувати більш високого етапу - трансдисциплінарності, який не обмежиться міждисциплінарними відносинами, а розмістить ці відносини всередині глобальної системи, без суворих меж між дисциплінами» [2].

У 1987 році був створений Міжнародний центр трансдисциплінарних досліджень, в якому були сформульовані методологічні постулати: 1) трансдисциплінарність прагне зрозуміти динаміку процесу на декількох рівнях реальності одночасно, з'єднує її фрагменти, що досліджені конкретними дисциплінами, в єдину картину; 2) трансдисциплінарність об'єднує за принципом додатковості те, що з позицій окремих дисциплін розглядалося як протилежне; 3) трансдисциплінарність намагається зрозуміти реальність в її складності [3].

У 1998 році у Всесвітній Декларації ЮНЕСКО про вищу освіту для ХХ століття була вказана необхідність впровадження трансдисциплінарних підходів в освітні програми підготовки майбутніх фахівців для вирішення складних проблем природи, людини та їх взаємовідносин [4]. Таким чином, стрімка еволюція соціуму і зростання супутніх проблем, загострили потребу в фахівцях, які володіють відповідними компетенціями для їх вирішення.

Сучасні системи освіти вже більше двох десятиліть використовують компетентнісний підхід у підготовці фахівців. Але спосіб формування компетенцій істотно не змінився - навчальні маршрути представляють собою послідовності дисциплін, а викладачі, які повинні самі бути фахівцями з трансдисциплінарним мисленням, залишаються в межах своїх предметних галузей.

Результати та обговорення. Ми вважаємо, що на даному етапі розвитку освітніх технологій незаслужено обійшли увагою методи групового навчання з використанням методу «кола» та режиму мозкового штурму. При цьому, одним з важливих моментів є те, що в мозковому штурмі, крім тих, хто навчається, беруть участь і носії різних дисциплін (експерти). Під час розв'язання задачі експерти починають створювати образ інтерсуб'єктивної картини світу, а ті, хто вчиться, не тільки спостерігають цей процес, а й самі є його безпосередніми учасниками.

У рамках медичного форуму кафедрою педагогіки, психології, медичного і фармацевтичного права Національної медичної академії післядипломної освіти імені П. Л. Шупика підготовлений майстер-клас «Конфліктні ситуації в практиці лікаря: психологічні та юридичні аспекти» з використанням трансдисциплінарних підходів.

Основні учасники майстер-класу:

- 1) лікарі - носії лікарського мислення, в рамках якого хворий розглядається як система з набором порушень;
- 2) педагоги - як методисти і фахівці з формування компетенцій;
- 3) психологи - як фахівці з вирішення проблем на емоційно-психологічно-соціальному рівнях;
- 4) юристи, які спеціалізуються в соціально-юридичній площині.

Ситуація, яка вкрай потребує трансдисциплінарного підходу: аналіз конфлікту в системі «лікар - хворий - соціум», що постійно повинен вирішувати лікар. При цьому, в область невизначеностей залучені крім фізіологічної (організм пацієнта), ще й емоційна, психологічна, соціальна і юридична складові.

Специфічність проблем, що розв'язуються, полягає в тому (і тут вона вкрай потребує трансдисциплінарного підходу), що це граничні ситуації: якщо проблему не вирішити вчасно на психологічному рівні, то вона виходить на рівень соціальний, де починають діяти соціально-етичні норми, а там впритул підходять проблеми, які соціум регулює за допомогою правових норм. Все це за психологічними механізмами психосоматичних захворювань починає впливати на фізіологічний рівень функціонування організму.

Мета, яка ставилася перед групою експертів при розборі ситуації - визначити моменти, в яких причина проблеми (через невірність на більш високому рівні), переходила з психологічного на юридичний, а потім і на фізичний рівень. На наступному етапі учасники повинні були змодельувати коригувальні дії, які могли б «погасити» проблему ще на етапах її формування.

В рамках майстер-класу за принципами «кола» розбір ситуації, пошук причин проблем і рівень фахівці проводили,